

naših tovarišev in tovarišic društvenemu blagajniku Jakobu Dimniku iz svojega kraja naslove šolskih prijateljev, o katerih je pričakovati, da bodo kaj darovali za »Učiteljski konvikt«.

Končujemo s Simonom Gregorčičem:

Le vkup, le vkup kamnarji zdaj,
na delo vsi zidarji zdaj,
imé si proslavite,
dom skupni nam zgradite!

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: »Učiteljski konvikt«, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
  2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Knafove ulice št. 5.
  3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
  4. **Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
  5. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
  6. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
  7. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
  8. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
  9. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
  10. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
  11. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo »Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev«.
- Zavedno učiteljstvo prosimo, da po gestu »Svoji k svojim!« podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Gospod s Kamna.

III.

«In kaj za zdaj?» se vprašuje vpokojeni gospod dvorni svetnik Šuklje. — Na to vprašanje odgovarja sam v »Slovincu« z dne 17. avgusta t. l. natančno tako:

»V takem položaju (v slabem gmotnem) — to kaže tudi analogija pri državi — moramo i mi na Kranjskem pomagati le z začasnimi ukrenbami. Torej bi jaz za svojo osebo nasvetoval, deželni zbor naj postavi v proračun normalno-šolskega zaklada vsako leto neko primerno svoto kot izreden kredit za remuneracijo vrednih in potrebnih učiteljev, in sicer toliko časa, dokler se potom preje razloženih naprav in zavodov ne dobe na razpolago zadostna sredstva za sistematično izboljšanje učiteljskih plač.

Pri odmerjenju tega izrednega, recimo učiteljskega kredita, ne bi maral biti skopuh. Pričel bi morda prvo leto s svoto sto tisoč kron. Ker znaša po zadnjem računskem sklepu deželnega zaklada 1% deželne naklade na direktni

davek okroglo 33.600 K, trebalo bi v pokritje omenjene izredne potrebščine pač zvišati doklade za približno 2 $\frac{1}{2}$ —3% toda to zvišanje bi bilo le začasno, ter bi moralo ponehati, oziroma za druge namene uporabljati se v tisti meri, v koji se kaže denarni uspeh deželnega užitninskega zakupa, zapuščinskih pristojbin, deželne zavarovalnice ter drugih dohodkov, koji se dado še izumiti v svrhu izboljšanja učiteljskih plač.

In s svoto 100.000 K bi se moglo že izdatno pomagati poedinim potrebnim učiteljem. Vsega učiteljstva na javnih ljudskih šolah, vzdržanih po deželi, utegne biti dandanes okolo 630, izmed katerih bode provizorno nameščenih okolo 80. Izrečno povdarjam, da se mi niti ne sanja o tem, da bi provizornemu učiteljstvu hotel zveksati njegove dohodke. To bi bila neosnovana radodarnost, kajti pomisliti je, da postane provizoren učitelj sleherni absolvent učiteljskega takoj, ko položi zrelostni izpit in se oglasi za kako učiteljsko službo, ter da se v sedanjih razmerah pri nas hipoma stalno nastavi, kakor hitro pridobi svedočbo učiteljske vsposobljenosti. Tak mladenič tedaj lahko shaja z letnimi 800 K, h katerim se tuintam še nekaj da prislužiti. Saj morajo naši absolvirani juristi, opremljeni z vsemi državnimi izpiti ter morda celo z doktorskim dostojanstvom, sedaj včasih zastoj služiti državi 1—2 let, predno se jih oblagodari z malim adjutom 1000 K!

Po mojem mnenju bi trebalo izvzeti od dotičnih podpor tudi vse učiteljice, zgolj iz tega razloga, ker v njih ni opaziti posebne potrebnosti. Ali s to izjemo nikakor ne bi hotel neugodno prejudicirati vprašanja, bode li sistematično zvišanje učiteljskih plač namenjeno tudi ženskemu delu šolskega osebja. Nasprotno, v današnjih razmerah zagovarjam i jaz enakopravnost učiteljic. Istina je sicer, da ima ženski spol sploh manj potreb in manj »dragocenih« razvad nego moški, istina tedaj, da bi se načeloma dalo zagovarjati odmerjanje različne plače pri službujočih iste kategorije, toda z druge strani je vsekako uvaževati, da dandanes učiteljice v naši deželi žalibog reprezentujejo vsled svoje vednosti, natančnosti in discipline ne le lepšo, temveč tudi boljšo polovico kranjskega učiteljstva. Ali prilika, ozirati se na jasno to dejstvo, našla se bode pri definitivni preosnovi učiteljskih plač, nima pa mesta pri provizornem olajševanju, katero se mora po svoji naravi omejiti na najbolj potrebne poedince.

Dalje sodim glede stalnih učiteljev samcev, da po svoji ogromni večini ne pridejo v poštev pri razdelitvi začasnih nagrad. Dasi so dohodki stalnim učiteljem na Kranjskem prav tesno odmerjeni, vendar se učitelj-samec ž njimi še lahko počeno preživi, kruha ne bode stradal in tuintam si bode celo mogel privoščiti merico vina.

Pravo potrebnost bode tedaj iskati le pri oženjenih učiteljih, zlasti med onimi, kateri so po nekem starem »šolmastrovskem« običaju bogato oblagodarjeni z deco. A pri oceni dotičnih razmer bi bilo vsekako uvaževati tudi prosilčevo vrednost, oziroma njegovo službeno delovanje. Srečnega bi se čutil, ako bi mogel z mirno vestjo zabeležiti stavek, da na Kranjskem vsak učitelj sploh vestno spolnuje svoje stanovske dolžnosti. A tega poguma po tem, kar se vidi in sliši o naših učiteljih, žalibog imeti ne morem, vsled tega vztrajam pri zahtevi, naj se iz deželnih sredstev nakazani izredni učiteljski kredit razdeli zgolj med vredne, zaslužne in potrebne učitelje.

Toda že čujem ugovor, da se s tako uvedbo le pospeši ona rak-rana javnega našega organizma, katera se glasi: